

Bijlage 2 (bij voortgangsbrief scheiden wonen en zorg)

Feiten en cijfers over de huidige stand van zaken

Bezien is hoe de feitelijke ontwikkeling is rond het scheiden van wonen en zorg. Daarbij is onder meer gekeken naar de ontwikkeling van het absolute aantal intramurale plaatsen in de AWBZ.

In tabel 1 wordt de omvang van de intramurale capaciteit in 2005 in de drie AWBZ-sectoren weergegeven.

TABEL 1 Intramurale capaciteit 2005 per sector (aantal bedden)

	2005
Verpleging en verzorging	170.000
Gehandicaptenzorg	58.000
GGZ	18.000
Totale capaciteit	246.000

Bron: Ctg

De intramurale capaciteit in de gehandicaptenzorg en de ggz is in de afgelopen jaren goeddeels gelijk gebleven. In tabel 2 is nader ingezoomd op de sector verpleging en verzorging. Er is sprake van een geleidelijke toename van het aantal verpleeghuisplaatsen en een forsere afname van het aantal verzorgingshuisplaatsen. Het aantal verzorgingshuisplaatsen is in de periode 1980–2005 afgenomen van 150.000 naar 105.000.

TABEL 2 Ontwikkeling capaciteit verpleging en verzorging 1980-2005

jaar	verzorgingshuis	verpleeghuis	totaal
1980	150.000	46.000	196.000
1985	149.000	49.000	198.000
1990	140.000	52.000	192.000
1995	128.000	55.000	183.000
2000	111.000	59.000	170.000
2005	105.000	65.000	170.000

Bron: Ctg

Vooraf in de jaren negentig is de capaciteit afgenomen. De laatste vijf jaar is vooral sprake van een verschuiving van verzorgingshuis- naar verpleeghuisplaatsen.

Per regio zijn echter grote verschillen zichtbaar. In de meest actieve regio is het aantal intramurale plaatsen in de periode 2001-2005 met 13% afgenomen. Er is echter ook een regio waar het aantal plaatsen met 15% is toegenomen. Tabel 3 geeft inzicht in de spreiding in de ontwikkeling van het aantal intramurale plaatsen (verpleging en verzorging)

TABEL 3 Spreiding zorgregio's m.b.t capaciteit verpleging en verzorging 2001-2005 (absolute aantallen bedden)

	Groei -13% tot -5%	Groei -5% tot 5%	Groei 5%-15%
Verdeling zorgregio's	6%	78%	16%

Ook indien wordt gecorrigeerd voor demografie blijven deze verschillen bestaan. Wel is dan een duidelijke verschuiving naar onder zichtbaar, zoals blijkt uit tabel 4.

TABEL 4 Spreiding zorgregio's m.b.t capaciteit verpleging en verzorging 2001-2005
(relatief aantal bedden; gecorrigeerd voor demografische groei)

	Groei -21% tot -5%	Groei -5% tot 5%	Groei 5%-9%
Verdeling zorgregio's	50%	47%	3%

Een bepalende factor voor de vraag naar intramurale capaciteit is de leeftijdsopbouw van de bevolking. In de periode 1980-2005 is het aantal tachtigjarigen en ouder fors toegenomen. Indien de capaciteit wordt uitgedrukt per tachtig-plusser ontstaat het beeld zoals weergegeven in tabel 5.

TABEL 5 Ontwikkeling capaciteit V&V in relatie tot demografie 1980-2005

jaar	V&V	Inwoners 80+	Bedden per inwoner 80+
1980	196.000	312.000	0,63
1985	198.000	371.000	0,53
1990	192.000	428.000	0,45
1995	183.000	476.000	0,38
2000	170.000	500.000	0,34
2005	170.000	548.000	0,31

Bron Ctg/ABF-research

Uit tabel 5 blijkt dat het aantal plaatsen per tachtigjarige in de periode 1980-2005 meer dan gehalveerd is. Ook in de periode 2000-2005 is de relatieve capaciteit met 10% afgenomen.

Uit de meest recente bouwplannen van verzorgingshuizen blijkt dat deze trend zich voortzet. Vooral de verzorgingshuiscapaciteit wordt verder afgebouwd in de komende jaren. Per plan is er sprake van reductie van de oorspronkelijke intramurale capaciteit met gemiddeld 40%.

Voor de jaren na 2008 is op dit moment nog geen uitspraak te doen. Mede gelet op het rapport van het Bouwcollege over de onvoldoende functionele kwaliteit van het merendeel van de verzorgingshuizen kan voor de komende jaren veel bouwactiviteit worden verwacht.

In de periode 2000-2005 is het aantal thuiszorggebruikers sterk gestegen van 343.000 naar 433.000. De (relatieve) afname van de intramurale capaciteit betekent dus niet dat mensen geen zorg ontvangen. Uit wachtlijstgegevens blijkt dat de meeste wachtenden overbruggingszorg ontvangen. Een aantal wachtenden voor het verzorgingshuis blijkt tevreden te zijn met de overbruggingszorg en wenst geen opname (meer).

Naast de afbouw van de intramurale capaciteit is het van belang dat voldoende woningen beschikbaar komen die aan de (zorg)eisen voldoen. In het Actieplan "Investeren voor de toekomst" zijn streefwaarden opgenomen voor het aantal nultredenwoningen en het aantal woningen verzorgd wonen in 2015. Per zorgregio zijn er grote verschillen in de opgave afhankelijk van de demografische ontwikkelingen en het huidige aanbod van de genoemde woningtypes.

In tabel 6 is de landelijke opgave vermeld voor het jaar 2015 en de spreiding binnen de regio's. Uit tabel 6 blijkt dat er regio's zijn met een overschot aan geschikte woningen (bijv. Rotterdam) en regio's met een omvangrijke opgave (bijv. Regio Zuidoost Brabant). Gerelateerd aan het aantal inwoners 75+ in 2005 heeft vooral de regio Flevoland een hoge opgave nultredenwoningen.

TABEL 6: Opgave scheiden wonen en zorg 2015

	Landelijk (absoluut)	Regionale spreiding (absoluut)	Regio spreiding woningen/aantal 75+

Nultredenwoningen	280.000	-600 tot 18.500	-0,13 tot 2,21
Verzorgd wonen	115.000	600 tot 8.900	0,12 tot 0,57

Bron: VWS/ABF-research

Uit de nulmeting van de voortgang van het Actieplan door ABF-Research (bijgevoegd als bijlage 3) blijkt dat bij de nieuwbouw de productie van nultredenwoningen op peil ligt. Voorzien is in een nieuwbouw van 13.400 woningen per jaar. In 2004 is dit aantal gerealiseerd. Over verzorgd wonen zijn op dit moment onvoldoende gegevens voorhanden, maar er zijn indicaties uit onder meer de publicatie "Onderzoek bouwbehoefte verpleging en verzorging 2006-2013" van College Bouw, dat deze onvoldoende tot stand komen. Uit de WoON-meting in 2006 zal de feitelijke voortgang blijken bij de realisering van nultredenwoningen en daarbinnen de categorie verzorgd wonen.

Uit de jaarverslagen van woningcorporaties blijkt dat in 2004 het aantal volledig toegankelijke woningen (nieuwbouw en verbouw) van corporaties met 12.000 is toegenomen. Het aantal woningen dat met voorrang wordt toegewezen aan ouderen of gehandicapten is gestegen met 14.000 (5%) t.o.v. 2003. Bijna 28% van de woningcorporaties bemiddelt bij arrangementen voor wonen, zorg en dienstverlening.

Voorts blijkt uit prestatieafspraken voor 2005 tussen woningcorporaties en gemeenten dat ouderenhuisvesting daarin een speerpunt is, zowel in de steden als daarbuiten.